

Tilleggsliste Fylkesutvalget

Dato: 10.03.2026
Tid: 09:00
Sted: Fylkeshuset, møterom Eikesalen

Medlemmene innkalles med dette til møtet. Varamedlemmer innkalles etter nærmere beskjed.

Eventuelle forfall bes snarest meldt til politisk sekretariat på e-post:
politisk.sekretariat@agderfk.no

Representanter som mener seg inhabile i en sak, bes melde fra på forhånd.

Saksliste

Side

Saker til behandling

23/26	Høringssvar – forslag om integreringsstønad for nyankomne flyktninger	2
24/26	Lyngdal kommune - Detaljregulering for Kirkeveien 49 - offentlig ettersyn - uttalelse med innsigelse	10

Kristiansand, den 05.03.2026

Arne Thomassen
Fylkesordfører

Saker til behandling

23/26 Høringssvar – forslag om integreringsstønad for nyankomne flyktninger

Arkivsak-dok.	26/20908-2
Saksbehandler	Tore Engelsen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Fylkesutvalget	10.03.2026	23/26

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

Fylkesutvalget vedtar høringssvar til forslag om integreringsstønad for nyankomne flyktninger, som beskrevet i saken. Fylkesutvalget vil fremheve at:

- Det er behov for endringer som kan bidra til at flere flyktninger kommer ut i arbeid
- Det er bekymring for hvilke konsekvenser de foreslåtte endringene kan få for flyktnings levekår i Agder
- Det kan bli utfordrende for flere kommuner å bosette flyktninger i områder med høye priser på leiemarkedet
- Det er bekymring knyttet til sannsynligheten av økt botid på asylmottak som en konsekvens av de foreslåtte endringene. Dette kan ha negativ innvirkning på målet om å få flere flyktninger ut i arbeid

Vedlegg

Høringsnotat - forslag om integreringsstønad for nyankomne flyktninger

Sammendrag

Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) har sendt forslag om en ny integreringsstønning på høring. Fylkeskommunedirektøren legger frem forslag til høringssvar fra Agder fylkeskommune i denne saken.

Forslaget beskrives som de største endringene i integreringspolitikken på 20 år. Regjeringen foreslår å innføre en ny integreringsstønning med mål om å:

- styrke arbeidslinja og gjøre det mer lønnsomt å jobbe
- sikre et rimelig livsopphold i perioder uten selvforsørgelse
- skape et enklere og mer oversiktlig system med ett samlet regelverk
- regulere forhold som kan påvirke flyktninger og migranternes vurdering av å velge å reise til Norge.

Endringene berører i størst grad kommunene som bosetter flyktninger og forvalter integreringsloven og tilstøtende lovverk. Samtidig har også endringene betydning for fylkeskommunen, som tjenesteyter og som ansvarlig for det regionale integreringsarbeidet (integreringsloven §4). En hovedmålsetting i Regionplan 2030 er økte levekår for befolkningen på Agder, og målet om å få flere egder i arbeid, inkludert flyktninger, er det bred enighet om.

Fylkeskommunedirektøren ser behov for å gjøre endringer som kan bidra til at flere flyktninger kommer ut i arbeid og at kommunene kan få et mer enhetlig regelverk. Samtidig kan foreslåtte endringer ha konsekvenser for flere områder, noe som departementet også løfter frem i høringen. Fylkeskommunedirektøren løfter i høringssvaret frem noen problemstillinger knyttet til om de foreslåtte endringene faktisk vil bidra til økt sysselsetting, samt hvilke mulige konsekvenser de kan få for levekår og bosetting av flyktninger i fylket.

Saksopplysninger

Regjeringen foreslår å innføre en ny integreringsstønning, som nyankomne flyktninger og deres familier skal motta fra bosetting og de fem første årene i Norge, dersom de ikke er selvforsørget. Integreringsstønningen skal erstatte dagens introduksjonsstønning, økonomisk sosialhjelp og bostøtte, samt enkelte andre stønader for denne målgruppen. Forslaget innebærer dermed at flyktninger og familiegjennforente til flyktninger mister retten til økonomisk sosialhjelp og bostøtte innenfor de første fem årene i Norge.

Det foreslås å innføre en aktivitetsplikt for de som har gjennomført integreringsprogram, men ikke kommet i arbeid eller fulltidsutdanning. Aktivitetsplikten skal ha et omfang på minst 20 timer per uke, og skal gjelde ut femårsperioden.

Regjeringen begrunner endringene først og fremst med at for få flyktninger kommer i jobb, og at dagens ytelser i noen tilfeller gjør at det ikke lønner seg å arbeide. Forutsetningen for regjeringens forslag er at det skal lønne seg å jobbe.

Forslaget innebærer dermed at flyktninger og familiegjenforente til flyktninger mister retten til økonomisk sosialhjelp og bostøtte innenfor de første fem årene i Norge. Forslaget forutsetter endringer i en rekke lover, først og fremst integreringsloven, lov om sosiale tjenester i Nav og bostøtteloven.

Den nye integreringsstøtten vil beregnes ut ifra standardiserte satser og skal avkortes mot formue, arbeidsinntekt og utdanningsstøtte. Støtten vil avkortes ved ugyldig fravær i integreringsprogrammet (dagens introduksjonsprogram) eller manglende oppfylging av aktivitetskrav. Ytelsen vil også gradvis reduseres etter avsluttet integreringsprogram.

Forslaget innebærer at de fleste nybosatte flyktninger samlet sett vil få et lavere nivå på offentlige ytelser enn andre grupper i tilsvarende situasjon.

For 15 utvalgte kommuner gis også et botillegg som skal kompensere for høye leiepriser i disse kommunene. I Agder omfattes Kristiansand kommune av dette tillegget. Det foreslås videre at flyktingene skal kunne søke kommunen om å få dekket ekstraordinære utgifter, herunder nødhjelp. Kostnader til etablering hjemles i integreringsloven.

Høringsfristen er 23. april. Ordningen foreslås tidligst innført fra januar 2028, og vil kun gjelde for flyktninger som får opphold etter at loven trer i kraft.

Vurderinger

Høringsnotatet fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet om innføring av integreringsstønad er omfattende og berører en rekke sider ved integreringspolitikken. Høringsnotatet tar for seg ulike dilemma og mulige konsekvenser ved endringene og viser med dette hvor komplekst, og tett sammenvevd integreringsfeltet er. Utfordringene er godt diskutert i høringsnotatet og viser hvordan konsekvensene av endringene vil kunne berøre områder som bosetting av flyktninger og levekårsproblematikk.

Formål med forslagene

Høringsnotatet beskriver fire formål med forslaget om innføring av ny integreringsstønad; styrke arbeidslinja, sikre et rimelig livsopphold, skape et enklere regelverk og regulere forhold som kan påvirke flyktingers valg om å komme til Norge.

Fylkeskommunedirektøren støtter alle de fire formålene. De er viktige for at innvandring til og integrering i Norge skal være bærekraftig over tid. Overordnet er spørsmålet om man oppnår alle de fire formålene med det samme tiltaket, altså om man kan oppnå både innvandringspolitiske mål og samtidig en bedre tilknytning til

arbeidsmarkedet for de som har kommet til landet gjennom å redusere økonomiske ytelser til flyktninger.

Erfaringer fra Danmark

De integreringspolitiske målsettingene i Danmark er i hovedsak kortsiktige, og det er et ønske om at den enkelte skal returnere til hjemlandet. Danmark har siden 2002 gitt flyktninger og andre innvandrergreper lavere økonomiske ytelser enn resten av befolkningen. Forskning fra NIBR viser at i Danmark kommer flere flyktninger i jobb raskt, men at sysselsettingen etter to-tre års botid flater ut, og at det flater ut på et mye lavere nivå enn i Norge. Der Danmark har hatt et fokus på at flyktingene skal komme raskt i jobb, har Norge i større grad fokusert på kvalifisering, språkopplæring, formell kompetanse og en varig tilknytning til arbeidsmarkedet.

Sysselsettingen blant flyktninger i Norge øker med økt botid. Den nasjonale målsettingen for introduksjonsprogrammet er at minst 70 prosent av deltakerne skal være i arbeid og/eller under utdanning året etter avsluttet program. Av de som avsluttet programmet i 2022 var 65 prosent i arbeid eller utdanning året etter avsluttet program. Videre viser sysselsettingstall at 72 prosent av de som avsluttet introduksjonsprogrammet i norske kommuner i 2018 er i jobb/utdanning i 2023.

Flyktninger og arbeidsdeltakelse

Høringsnotatet beskriver hvordan det samlede stønadsnivået sett opp mot en realistisk lønnsinntekt for nyankomne flyktninger vil kunne påvirke de økonomiske insentivene for å ta arbeid. Både forskning og erfaringer fra kommunene som jobber med denne tematikken hver dag, viser at årsakene til lavere arbeidstilknytning blant flyktninger er sammensatte. Proba Samfunnsanalyse peker på at flyktingers mulighet til å få og beholde arbeid påvirkes av en rekke faktorer utenfor individets kontroll – som det lokale arbeidsmarkedet, strukturelle rammebetingelser, systemutfordringer og tilgang på arbeidsrelaterte ressurser ([Proba samfunnsanalyse, 2020](#)).

NIBRs følgeforskning på KS-nettverket Flyktninger i jobb viser det samme – kommunene rapporterer at barrierene er mange og komplekse. Barrierene kan være kommunenes egne ansettelseskrav, perioder med nedbemanning eller ansettelsesstopp, svakt samsvar mellom etterspørsel og flyktingenes kompetanse, og endringer i arbeidsmarkedet. Barrieren kommunene hyppigst trekker frem, er knyttet til kvalifikasjoner hos den enkelte – særlig språkferdigheter, som ofte er avgjørende for å få arbeid i Norge ([NIBR, 2025](#)). Forskning viser også høy grad av etnisk diskriminering i ansettelsesprosesser, som er en annen barriere flyktninger kan møte ([UiO, 2025](#)).

Erfaringene fra innføringen av inntektskravet for familiegjenforening i Norge 2017 er relevante når en skal vurdere i hvilken grad økonomiske insentiver kan bidra til å få flere i arbeid. Inntektskravet skulle gi sterkere insentiver til deltakelse i arbeidsmarkedet, med permanent opphold som belønning. NIBRs analyser viser at tiltaket ikke har hatt den positive effekten som man ønsket. Andre barrierer, som

språk, kompetanse, manglende nettverk, helseutfordringer, diskriminering og kort botid, hadde langt større betydning for arbeidsdeltakelsen ([NIBR, 2025](#)).

Tilbakemeldinger fra kommuner i Agder som arbeider tett med nyankomne flyktninger viser at de aller fleste flyktninger uttrykker et sterkt ønske om å komme i arbeid. Ved innføring av integreringsstønad med mål om å få flere flyktninger i jobb, er det viktig at tiltakene ikke ensidig retter seg mot økonomiske insentiver for individet. Det anbefales at regjeringen i videre arbeid med integreringsstønad også ser på forhold som er beskrevet over, og tiltak som kan forsere disse hindringene. Det kan for eksempel være å:

- Styrke kommunene/NAV, slik at flere og varierte arbeidsrettede aktiviteter kan iverksettes – med nok tid til oppfølging
- Sikre virkemidler for arbeidsgivere som kan senke terskelen for å ansette personer med kort botid. Det kan være økte muligheter til lønnstilskudd, mentorordning eller innføring av arbeidsledere i bransjer hvor man har stort behov for arbeidskraft, men begrensede ressurser til å gi nok opplæring og oppfølging. Arbeidsledermodellen i Kristiansand og Arendal, samt Veien til helse i Lister er gode eksempler på dette.
- Sikre tilstrekkelig og fleksibel norskopplæring ut over det den enkelte får i integreringsprogrammet.

Risiko for dårligere levekår

Et av hovedmålene i Regionplan Agder 2030 er at levekårene i fylket skal opp, og deltakelse i arbeidslivet er en av de viktigste faktorene for gode levekår.

Integreringslovens formål er at innvandrere blir økonomisk selvstendige og får en varig tilknytning til arbeidslivet. Integreringsloven skal bidra til formelle kvalifikasjoner, og i Agder satses det på at alle elever i videregående skole fullfører og består opplæringen. Vi vet at fullført videregående opplæring i Norge er en sterk positiv faktor for å komme i arbeid eller videre utdanning. For at flyktninger og deres barn ikke skal bli værende i lavinntekt over tid, er det viktig at dette fokuset videreføres om de foreslåtte endringene trer i kraft. Fylkeskommunedirektøren er opptatt av at de foreslåtte endringene ikke må føre til at personer som har behov for det ikke velger bort formelle kvalifikasjoner og dermed en varig tilknytning til arbeidslivet.

Barnefattigdom er et betydelig folkehelseproblem i Norge. Andelen barn som vokser opp i lavinntekt har økt de siste 20 årene og innvandring har bidratt vesentlig til denne økningen. Andelen som vokser opp med vedvarende lavinntekt er betydelig høyere for barn med innvandrerforeldre enn den er for barn uten innvandrerbakgrunn. Å leve i fattigdom som barn kan ha konsekvenser for situasjonen her og nå, men også for fremtidige muligheter. Barn som vokser opp i lavinntektshusholdninger har høyere risiko for selv å havne i lavinntektsgruppen når de blir voksne.

I høringsforslaget kommer det frem at enslige forsørgere og barnefamilier vil få vesentlig reduksjon ved overgang til integreringsstønad, men det argumenteres med at stønaden skal ligge på et rimelig nivå. Det er likevel en bekymring om foreslåtte

endringer vil føre til at flere flyktninger vil komme under fattigdomsgrensen, og at dette særlig kan ramme barn i disse familiene. I Agder ser vi at andelen som vokser opp i vedvarende lavinntekt er høyere enn landet forøvrig. Vedvarende lavinntekt er en nasjonal utfordring, men med regionale forskjeller hvor Agder kommer noe dårligere ut. Selv om det i forslaget er lagt opp til at barnefamilier får et barnetillegg, vil nivået ligge langt under dagens ytelser ([Oppvekst-og-levekårsforhold - Agdertall](#)).

Det er kommunene som best kan vurdere om den nye integreringsstønad vil ligge på et rimelig nivå, i tråd med bo- og levekostnader. Fylkeskommunedirektøren anbefaler at kommunenes tilbakemeldinger blir lyttet til, og at det blir gjort justeringer dersom tilbakemeldingene viser at flyktninger står i fare for å få vesentlig dårligere levekår, sammenlignet med øvrig befolkning som trenger støtte til bo- og levekostnader.

Konsekvenser for bosetting av flyktninger

I høringsnotatet bes det særskilt om kommunenes vurderinger av hvilke indirekte konsekvenser forslaget vil kunne ha for kommunene og øvrig kommunalt tjenestetilbud. Fylkeskommunen er ansvarlig for det regionale integreringsarbeidet, og har en konkret rolle i å anbefale hvor mange flyktninger som skal bosettes i den enkelte kommune i fylket. Fylkeskommunedirektøren vil peke på noen konsekvenser forslaget kan ha for bosettingsarbeidet fremover.

Regjeringens mål er at bosettingen skal være spredt, styrt og rask og treffsikker. I høringsnotatet drøftes hvilke konsekvenser innføringen av integreringsstønad kan ha for målene i bosettingspolitikken. Høringsnotatet er tydelig på at en konsekvens ved innføring av integreringsstønad vil være at flyktninger må bosettes i rimeligere boliger enn tidligere. Intensjonen om å bosette flyktninger i boliger de kan betjene husleien til med en integreringsstønad støttes.

Samtidig vil det i praksis kunne bety at en del kommuner vil ha utfordringer med å fremskaffe boliger som flyktningene har råd til. Kommuner i sentrale strøk kan særlig få utfordringer med å finne boliger som har lav nok pris. I Agder bosatte de tre største kommunene rett over 50 prosent av flyktningene som kom til fylket i 2025. Dersom kommunene med de høyeste utleieprisene vil måtte bosette på et lavere nivå, kan det gå ut over bosettingsberedskapen i fylket.

I høringsnotatet fremkommer det at flyktninger ikke skal bosettes i levekårsutsatte områder, men at omleggingen heller ikke skal føre til at flyktninger bosettes i mindre sentrale strøk, med lang reisevei som påvirker muligheten til å komme seg til tjenestetilbud og arbeid. I forbindelse med anmodningsprosessen har Agder fylkeskommune årlige møter med kommunene i Agder. I flere kommuner, både sentrale og mindre sentrale, er det allerede i dag en utfordring med å fremskaffe egnede boliger i nærheten av kommunens tjenestetilbud. Med innføring av et pristak, vil dette kunne utfordres ytterligere. Økt press på å fremskaffe rimelige boliger vil også kunne forsterke en fortrenningseffekt som allerede er gjeldende mange steder – hvor andre grupper i en sårbar situasjon vil ha utfordringer med å finne utleiebolig. Press på boligmarkedet, og i et visst prissegment kan også bidra til å drive prisene oppover.

Regjeringen ønsker at flyktninger skal bosettes i boliger som er både rimelige, sentrale og i områder med gode levekår, men uttrykker i høringsnotatet motsetninger og dilemmaer med å klare dette og fortsatt ha en styrt, spredt, raskt og treffsikker bosetting. Det er ikke utredet hvordan dette skal løses, ut over forventede økte kostnader til UDIs mottaksdrift som følge av lengre botid i mottak.

Innføring av integreringsstønning og bortfall av bostøtteordningen kan få større konsekvenser for hvordan bosettingsmønsteret vil bli, og det bør derfor utredes nærmere.

- Hva betyr det for bosettingsberedskapen at kommuner som tidligere har bosatt på et høyt nivå kan måtte redusere bosettingsarbeidet som følge av høye utleiepriser på bolig?
- I hvilken grad har kommuner med lavere utleiepris mulighet til å demme opp for kommuner som må redusere bosettingsnivået, både i en normalsituasjon og i perioder med høye ankomster?
- I hvilken grad kan den frivillige bosettingsmodellen bli rokket ved dersom færre kommuner vil være i stand til å bosette?
- Hvilke konsekvenser vil det få for flyktingenes mulighet til kvalifisering (treffsikkerhet) at man mister muligheten til å bosette i kommuner/områder med høye utleiepriser på bolig – som også ofte er sammenfallende med et variert arbeidsmarked og utdanningstilbud?
- Hva betyr lange mottaksopphold for flyktingens videre integreringsløp?

Kommunene er de som best kan belyse konsekvensene av et pristak på flyktingenes bostøtter. Det oppfordres til at kommunenes svar på hvordan endringene treffer dem vektlegges i høringsrunden og om det ved innføring av foreslåtte endringer vil påvirke bosettingsberedskapen og treffsikkerheten i bosettingen.

Den norske bosettingsmodellen har fungert siden 2004, og har stått seg gjennom flere perioder med høye ankomster. Det anbefales at regjeringen i det videre arbeidet vurderer hvilke implikasjoner endringsforslagene kan ha for den frivillige bosettingsmodellen på kort og lang sikt.

Regionplan Agder 2030

Formålet med integreringsloven er blant annet at innvandrere får varig tilknytning til arbeidslivet, blir økonomisk selvstendige og kan oppnå formelle kvalifikasjoner. Dette er i tråd med Regionplan Agder 2030 sitt mål om at levekårene skal opp, og at vi i 2030 har lagt til rette for et mer inkluderende samfunn der alle kan delta og bruke sine ressurser.

Regjeringens mål om å styrke arbeidslinja, gjennom at det skal lønne seg å jobbe, er i tråd med Regionplan Agder 2030. Det er likevel en bekymring

om foreslåtte endringer vil føre til at flere flyktninger vil komme under fattigdomsgrensen, og at dette særlig kan ramme barn og unge i disse familiene.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget til endringer vil ikke ha noen økonomiske konsekvenser for Agder fylkeskommune.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren støtter målet om å styrke arbeidslinja og forenkle regelverket gjennom innføring av integreringsstønad, men understreker samtidig en bekymring for de mulige negative konsekvensene dette kan ha for flyktningers levekår, bosettingsmuligheter og samlet integreringsløp i Agder. Fylkeskommunedirektøren anbefaler derfor at regjeringen går grundig gjennom kommunenes innspill og vurderer justeringer før endringene eventuelt innføres.

Kristiansand, 03.03.2026

Tine Sundtoft
fylkeskommunedirektør

Kristin Tofte Andresen
fylkesdirektør

24/26 Lyngdal kommune - Detaljregulering for Kirkeveien 49 - offentlig ettersyn - uttalelse med innsigelse

Arkivsak-dok. 24/34857-14
Saksbehandler Margarita Hornung

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Fylkesutvalget	10.02.2026	12/26
2 Fylkesutvalget	10.03.2026	24/26

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Fylkesutvalget reiser innsigelse til detaljregulering for Kirkeveien 49 i Lyngdal kommune på følgende grunnlag: Barn og unges interesser: uteoppholds- og lekearealer har ikke tilstrekkelig størrelse, kvalitet og solforhold. Planen ivaretar dermed ikke barn og unges interesser i tråd med rikspolitiske retningslinjer.
2. Innsigelsen kan trekkes dersom kommunen:
 - a) sikrer større og bedre egnede uteoppholds- og lekeareal på bakkenivå, tilpasset 30–45 boenheter,
 - b) dokumenterer at uteområdene får tilstrekkelig sol, minimum i tråd med anbefalte krav ved vår- og høstjevndøgn,
 - c) innarbeider forpliktende og konkrete reguleringsbestemmelser som sikrer kvalitet på leke- og utearealer.
3. Fylkesutvalget gir sterk faglig anbefaling om at:
 - det sikres trafiksikker adkomst, frisiktsoner og løsning i samsvar med Statens vegvesens håndbok N100, og plassering av teknisk infrastruktur, herunder nettstasjon og renovasjonsløsning, vises tydelig i plankart og håndteres innenfor byggegrenser
 - trafiksikkerhet ved bygge- og driftsfase utredes bedre, og løsninger for frisikt, adkomst, parkering og kryssutforming forbedres.
 - overvannshåndtering og tiltak mot gang-/sykkelvei utformes slik at frisikt og trafiksikkerhet ivaretas.
 - planforslaget styrkes med tydeligere krav til arkitektonisk kvalitet, materialbruk og fasadeutforming
 - skyggevirkninger og øvrige konsekvenser for bokvalitet i nærområdet reduseres.

Fylkesutvalget har behandlet saken i møte 10.02.2026 sak 12/26

Møtebehandling

Representanten Erik Johan Lindøe (H) fremmet følgende forslag:

Saken utsettes med befaring.

Votering

Utsettelsesforslag ble enstemmig vedtatt.

Fylkesutvalget - vedtak

Saken utsettes med befaring.

Vedlegg

Plankart - Kirkeveien 49

Planbestemmelser - Kirkeveien 49

Planbeskrivelse - Kirkeveien 49

Adkomst plan A10-1 - Kirkeveien 49

Skisse utearealer - Kirkeveien 49

Sol/skygge analyse - Kirkeveien 49

Sol/skygge analyse - forslag til nybygg med en 3 meters redusert maksimal høyde - Kirkeveien 49

Høringsbrev og offentlig ettersyn - Kirkeveien 49

Sammendrag

Detaljreguleringsplan for Kirkeveien 49 legger til rette for fortetting med 30-45 leiligheter på et ubebygd areal sentralt i Lyngdal by.

Fylkeskommunedirektøren vurderer at planforslaget ikke ivaretar barn og unges interesser godt nok. Leke- og uteoppholdsarealer er ikke sikret tilstrekkelig kvalitet. Fylkeskommunedirektøren anbefaler derfor at fylkesutvalget fremmer **innsigelse** til planforslaget.

Saksopplysninger

Bakgrunn for saken

I desember 2024 ble det varslet oppstart av detaljregulering for gnr/bnr 167/28, 29, som ligger i nordre del av Lyngdal sentrum ved fylkesvei 4078 (Kirkeveien). Fylkeskommunedirektøren ga innspill om bokkvalitet, uteoppholdsareal og lekeplass, trafiksikkerhet og forholdet til fylkesvei i brev datert 14.02.2025.

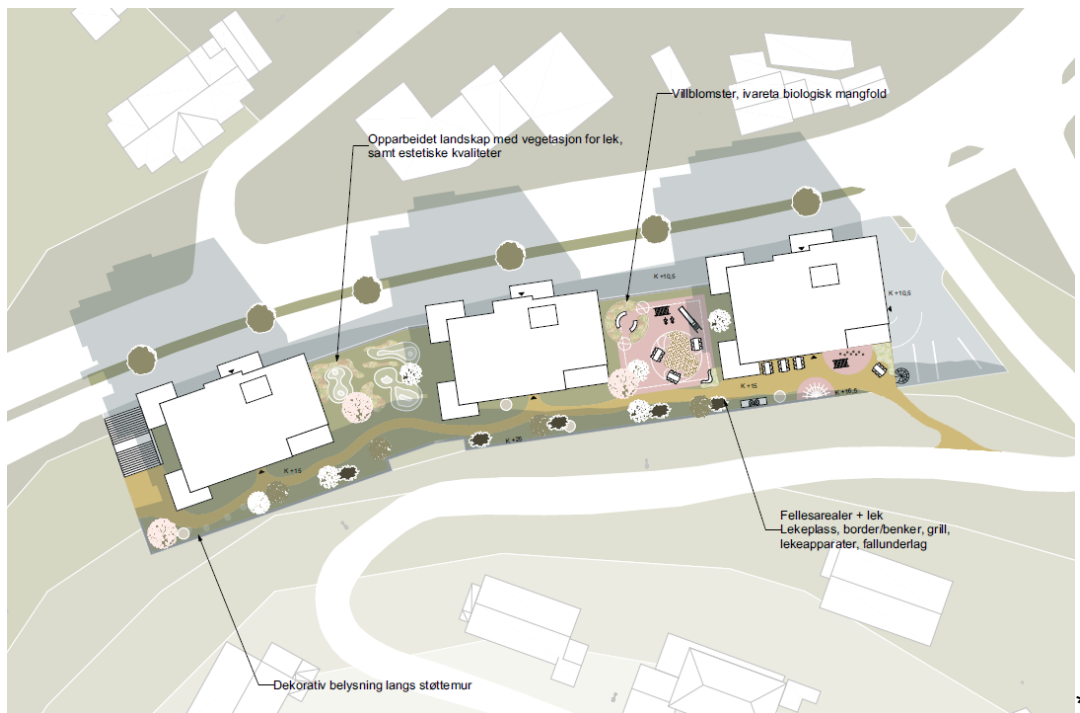
Kommunen vedtok i november 2025 å sende planforslaget på høring og offentlig ettersyn.

Fylkeskommunens høringsfrist er utsatt til 14. februar 2026.

Hovedtrekk i planforslaget

Planområdet er ubebygd, ca. 5,2 daa, og ligger i bratt terreng med ca. 20 meter høydeforskjell. Fra planområdet er det kort avstand til butikker, kultur- og tjenestetilbud, omtrent 250 meter til bussterminalen, fortau langs fylkesveien i retning av sentrum, og god tilgang til turmuligheter. Området er i kommuneplanen avsatt av til nåværende boligbebyggelse.

Planforslaget åpner for 30-45 leiligheter fordelt på tre punkthus. Planen stiller krav til felles uteoppholdsareal og nærlekeplass (min 10x10 meter) mellom punkthusene samt privat uteoppholdsareal på min 10 m² i form av balkong. Det tillates etablering av takterrasser. Illustrasjon av mulig lekeplassutforming er vedlagt, jf. illustrasjon 1. Kommuneplanens arealdel 2024-2033 stiller krav om minste uteoppholdsareal (inkludert nærlekeplass og felles/privat uteoppholdsareal) for blokkbebyggelse er 15 m² per boenhet, som tilsier 450–675 m² for 30–45 boenheter. Planforslaget oppgir totalt 500–650 m², hvorav ca. 200 m² er felles uteoppholdsareal/lekeplass på bakkenivå.

illustrasjon 1

Byggene vil bli betydelig høyere enn omkringliggende bebyggelse, og vil påvirke noen av de nærliggende eiendommene. Særlig utsikt for enebolig i Berge terrasse 2, og solforholdene for boligeiendom i Kirkeveien 1, bensinstasjon m/kafe i Kirkeveien 28, bolighus (midlertidig bruksendret til annen kontorbygg) i Lensmannsbakken 2, og frikirken i Refsvollen 2, se illustrasjon 2.

* illustrasjon 2

Vurdering

Barn og unges interesser - innsigelse

Fylkeskommunens har innsigelses myndighet på områder som angår barn og unges interesser. Barn og unge har krav på at det i nærmiljøet finnes arealer hvor de kan utfolde seg og skape sitt eget lekemiljø. Dette forutsetter at områdene er store nok og egner seg for lek og opphold samt at de gir muligheter for ulike typer lek på ulike årstider (jf. Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen, § 5 a og b.)

Vurderinger:

Fylkeskommunedirektøren er i utgangspunktet positiv til at kommunen ønsker å fortette i Lyngdal sentrum med flere små boenheter. Det må imidlertid gjøres med god bokvalitet. Det er blant annet avgjørende at leke- og uteoppholdsarealer har gode kvaliteter.

Hoveduteoppholdsrom for boliger bør i utgangspunktet legges til bakkenivå; balkonger, altaner og takterrasser kan kun være supplement.

Fylkeskommunedirektøren har forståelse for at man i sentrumsnære områder kan ha behov for å avvike fra kommuneplanens krav. Imidlertid vurderes at fellesarealet på 200 m² på bakkenivå er utilstrekkelig ved full utnyttelse av 45 boenheter.

Planforslaget må sikre en bedre balanse mellom størrelse på lekeareal og antall boenheter.

Solforhold er en annen kritisk kvalitet. Sol-/skyggediagrammene viser utfordrende solforhold, og kommunens vurdering av soltilgang er ikke i samsvar med diagrammene. Som hovedregel bør 50 % av uteoppholdsarealet ha sol kl. 15–18 ved vår- og høstjevndøgn. Dette er ikke oppfylt. Dessuten er planens bestemmelser vage og gir ikke konkrete krav som vil sikre tilstrekkelige gode solforhold på lekearealene.

– *Fylkeskommunedirektøren anbefaler at det fremmes innsigelse til planforslaget da leke- og uteoppholdsområdene ikke er store nok og mangler tilstrekkelig kvalitet.*

Bokvaliteter, arkitektur og nærmiljø – faglige anbefalinger

Bygningene har store volumer som vil være synlige i nærmiljøet og gir betydelige skyggevirksomheter for flere eiendommer utenfor planområdet. Dette vil etter all sannsynlighet redusere brukskvaliteter for uteopphold og kan få negative konsekvenser for bokvalitet og folkehelse. Fylkeskommunedirektøren anbefaler følgende endringer i planen:

- Planen åpner for tre boligblokker på 6–7 etasjer i et område dominert av lavere bebyggelse (1½–3 etasjer). Byggehøyden vurderes som lite tilpasset områdets skala og landskapsbilde. Kommunen bør redusere byggehøyder med minimum 1–2 etasjer.

- Bygningene fremstår som store volumer med begrenset arkitektonisk tilpasning. Kommunen bør stille strengere krav til estetikk, herunder fasadeløsning, materialbruk og arkitektonisk uttrykk.
- Realisering av planen forutsetter sprengning i skråningen og etablering av høye forstøtningsmurer langs Berge terrasse vei. Det kan påvirke adkomst til boligfeltet Berge terrasse og trafikksikkerhet i både anleggsperioden og i etterfølgende driftsfase. Kommunen bør sikre at disse forholdene er tilstrekkelig ivaretatt i arealplankart og bestemmelser.

*Illustrasjon 3

Samferdsel – faglige anbefalinger

Planområdet ligger sentralt i Lyngdal by, og det er flere sentrale samferdsforhold som må være på plass hvis utbyggingen skal være trafikksikker. Det anbefales at kommunen gjør følgende endringer i planen:

- Planområdet ligger tett opptil fylkesvei 4078 (Kirkeveien) og tilhørende gang-/sykkelvei, og er gitt atkomst fra kommunal vei (Berge terrasse) i øst. I gjeldende «Reguleringsplan for gnr. 167, bnr. 14 og 20, Øvre Berge Øvre» er det innregulert en omlegging av nevnte kommunale vei i kryssområdet, der kommunale veien føres ut i nytt kryss på Fv 4066 (Eierslandsveien). Denne løsningen har vesentlige utfordringer, og kommunen har i e-post av 12.12.2025 informert om at eksisterende veier vil benyttes. Fylkeskommunedirektøren har ingen vesentlige merknader til dette, selv om også dagens vei kan være krevende vinterstid.
 - *Fylkeskommunedirektøren råder kommunen til å vurdere en utvidelse av planområdet, og å ta ut løsningen som ikke lengre er aktuell.*

- Planforslaget legger til rette for tre boligblokker (B1-B3) med parkering blant annet på bakkenivå. B1 er plassert med begrenset avstand til krysset mellom fylkesvei og kommunal vei.
 - *Fra kommunal vei må det markeres frisktlinjer og hensynssone for friskt mot gang-/sykkelvei og fylkesvei, i samsvar med krav i Statens vegvesens håndbok N100.*
- I vedlegg A10-1 Atkomstplan er det vist en parkeringsplass mot gang-/sykkelvei i strid med regulert byggegrense.
 - *Parkering her vil hindre friskt mot gang-/sykkelvei, og må utgå. I kryssområdet må kommunal vei tegnes inn, da planforslaget foreløpig ikke viser atkomst fra fylkesvei.*
- Kryss mellom fylkesvei og kommunal vei: Etter krav i håndbok N100 skal gang-/sykkelvei trekkes fem meter tilbake i kryssområdet, slik at en innsvingende bil kan stoppe mellom primærveien og gang-/sykkelveien.
 - *De stedlige forholdene gjør en slik endring svært utfordrende, og fylkeskommunedirektøren mener at gang-/sykkelveien bør ligge som i dag (jf. planforslaget). Forslag til arealplankartet må endres i samsvar med dette.*
- For håndtering av overvann og inngang til trappehus/heis direkte fra gang-/sykkelvei vises det til fylkeskommunens innspill ved varsel om oppstart av planarbeid.
 - *Nødvendig friskt må sikres for god samhandling mellom trafikantene. Skisse for utearealer viser trapp mot gang-/sykkelvei – friskt må ivaretas.*
- I forslaget til reguleringsbestemmelsene kapittel 2 Fellesbestemmelser for hele planområdet, avsnitt «nettstasjon» og «byggegrense», tillates oppføring av nettstasjon, parkeringskjeller, nedgravd renovasjonsløsning, etablering av ny transformatorstasjon samt forstøtningsmurer utenfor byggegrense.
 - *Fylkeskommunedirektøren råder at bestemmelsene endres eller suppleres med krav om at nettstasjon, parkeringskjeller, nedgravd renovasjonsløsning, etablering av ny transformatorstasjon og forstøtningsmurer ikke tillates utenfor byggegrenser mot gang/sykkelvei og fylkesvei.*
 - *Areal for nettstasjon må fremgå av planen.*
- I forslaget til reguleringsbestemmelsene punkt 3.2 Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur, avsnitt «Fellesbestemmelser», heter det at: «Det tillates å etablere løsninger for håndtering av vann og avløp innenfor alle arealformålene i planområdet.»
 - *Bestemmelsen må suppleres med krav om at tiltak på fylkeskommunal grunn krever gravetillatelse fra veimyndigheten.*

Regionplan Agder 2030

Regionplan Agder 2030 har som mål at - byer, tettsteder og bygdesentre er utviklet kompakt og kvalitetsrike bomiljøer med inkluderende møteplasser, særlig for barnefamilier. Gode uterom og trygge lekearealer er sentrale strategier. Planforslaget vurderes ikke å følge opp disse føringene tilstrekkelig.

Barn og unges interesser

Rikspolitiske retningslinjer gir barn og unge krav på gode og egnete uteoppholdsrom. Dette er særlig viktig i planleggingen av boliger i sentrumsområder hvor tilgjengelige arealer kan være en begrenset ressurs. Fylkeskommunedirektøren viser til ovenståendeavsnitt for utdyping av barn og unges interesser i planforslaget.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren er positiv til fortetting i eksisterende sentrumsområder, men det forutsetter gode uteområder, solforhold og øvrige miljøkvaliteter.

Fylkeskommunedirektøren vurderer at planforslaget ikke ivaretar barn og unges interesser tilstrekkelig. Uteoppholdsarealene har ikke god nok størrelse eller kvalitet.

Fylkeskommunedirektøren anbefaler derfor at fylkesutvalget fremmer innsigelse til planforslaget.

Fylkeskommunedirektøren ber også kommunen ta en ny vurdering av byggehøyder, estetisk, skyggevirksomheter og trygg adkomst til nærliggende boligfeltet samt trafiksikkerhet og samferdsel generelt.

Kristiansand, 26.01.2026

Tine Sundtoft
fylkeskommunedirektør

Kristin Tofte Andresen
fylkesdirektør

Orienteringssaker

4/26 Stedsutvikling 2024 - Orientering om gjennomførte ikke-fysiske prosjekter (Mulighetsstudier og lignende)

Arkivsak-dok. 23/27624-60
Saksbehandler Diderik Cappelen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Fylkesutvalget	10.03.2026	4/26

Følgende tas til orientering:

Det har siden 2020 vært avsatt midler til ikke-fysiske stedsutviklingsprosjekter i kommunene. Den økonomiske rammen for tilskuddsordningen var i 2024 på 1,5 millioner kroner. Retningslinjer for tilskuddsordningen 2024 ble vedtatt av fylkesutvalget i møte 30.01.2024 som sak 7/24.

Det ble i 2024 gitt tilskudd til følgende prosjekter:

Kommune	Prosjekt	Tilskudd	UU-midler
Arendal	Krøgenesområdet (Europar 17)	165.000	35.000
Bykle	Mulighetsstudie «Bykle Fjellbygd»	180.000	
Froland	Mulighetsstudie Osedalen sørøst	165.000	35.000
Iveland	Mulighetsstudie Aktivitetsbygg Birketveit	165.000	35.000
Kvinesdal	Mulighetsstudie Liknes torg	170.000	50.000
Lindesnes	Kulturmiljøanalyse Farestad (Skjernøya)	180.000	
Lyngdal	Fargepalett sentrumsområdet	180.000	
Tvedestrand	Mulighetsstudie rådhuset og Forvaltergården	165.000	35.000
Vennesla	Mulighetsstudie sentrum sør	130.000 ¹	
Sum		1.500.000	

Fylkesutvalget ble orientert om utfallet av tildelingene i møte 4.06.2024 sak 21/24.

Denne saken legges frem for å orientere om resultatet av prosjektene som det ble gitt tilskudd til i 2024.

¹ Bevilget 10.000 i ekstratilskudd

Prosjektene representerer stor faglig og geografisk bredde og er ulike når det gjelder hvordan de skal nyttiggjøres videre. Enkelte av prosjektene har vært, og vil bli, brukt direkte i oppfølgende regulerings- og planleggingsarbeid, mens andre er av mer overordnet karakter og vil bli fulgt opp over tid.

Prosjektene og prosessene oppleves å ha vært nyttige for kommunene.

Fylkeskommunen har deltatt faglig i alle prosjektene. Arbeidet med prosjektene har gitt fylkeskommunen verdifull kunnskap, og har bidratt til å videreutvikle det gode samarbeidet med kommunene. Dette er en positiv bieffekt av tilskuddsordningen.

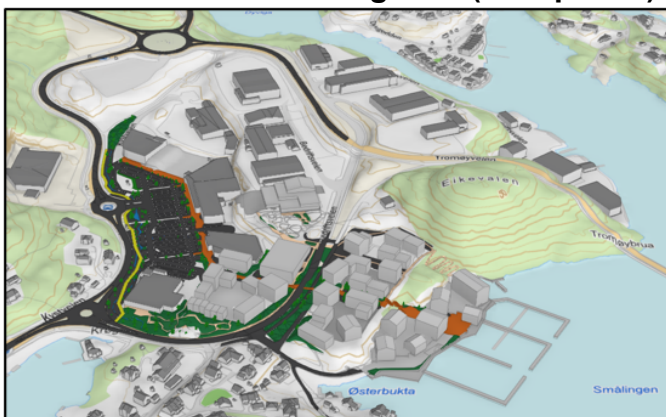
Kommunal- og distriktsdepartementet ga i 2024 100.000 kroner i tilskudd til hver fylkeskommune til kompetanseheving når det gjelder universell utforming i planleggingen.

Målet for tilskuddet er *"Auka innsikt, kunnskap og kompetanse om korleis planleggje for eit universelt samfunn. Målgruppa er dei som skal gjennomføre samfunns- og arealplanlegging etter plan- og bygningslova i fylkeskommunane og i kommunane"*

Midlene har i forståelse med departementet blitt fordelt på enkelte av stedsutviklingsprosjektene. I 2024 gjaldt dette prosjektene i Arendal, Froland, Iveland, Kvinesdal og Tvedestrand. Dette kom som tillegg til det fylkeskommunale tilskuddet.

Prosjektene gjennomgås i korte trekk nedenfor. Illustrasjonene er hentet fra de respektive mulighetsstudiene/rapportene. Det vises ellers til prosjektene i sin helhet. Se vedlegg.

Arendal kommune – Krøgenes (Europan17)

Det ble i 2017 i regi av Europen17 gjennomført en arkitektkonkurranse for Krøgenesområdet øst for Arendal sentrum. I konkurransen deltok unge arkitekter fra hele Europa. Som oppfølging av konkurransen ble de to vinnerne engasjert til å videreutvikle planene. Det var i prosessen lagt opp til stor grad av medvirkning overfor grunneiere og næringsdrivende i området. I leveransen inngår en digital 3D-modell av området samt en rapport som peker på overordnede plangrep med

eksempler. Det er vist forbindelseslinjer for rullestolbrukere, herunder en sammenhengende turvei gjennom området.

Arbeidet vil inngå som del av kunnskapsgrunnlaget for forestående revisjon av kommuneplanens arealdel, samt utarbeidelse av områderegulering.

Bykle kommune – Mulighetsstudie «Bykle fjellbygd»

I forordet til mulighetsstudien står det:

«Moglegheitsstudie for Bykle kyrkjebygd skal vise forslag til korleis ein kan utvikle eit konsentrert og attraktivt sentrum i Bykle, med moglegheit for å styrke staden som ein buplass, arbeidsstad, næringsliv og destinasjon bygd på lokale fortrinn. (...) Kommunens ambisjon med prosjektet er å få til ein berekraftig stadutvikling, og å operasjonalisere berekraftsmåla i ein småkommune-kontekst. Det vil seie å utforme ein strategi med ein tilhøyrande handlingsplan, der ein skal kome fram til tiltak og grep som ein skal arbeide etter fram mot 2030.»

Dronninga Landskap AS har vært engasjert som konsulent for arbeidet.

Froland kommune – Mulighetsstudie Osedalen sørøst

Mulighetsstudien tar for seg området mellom kommunehuset og rundkjøringen i Osedalen. Hensikten med arbeidet har vært å se på hvordan dette sentrale området kan fortettes bl.a. med nærings- og boligbebyggelse. Asplan VIAK AS har vært engasjert som konsulent for arbeidet. Noe av utgangspunktet for arbeidet var tanker

om et nytt aktivitetsbygg i området, men dette ble tonet ned i løpet av prosessen. Tilrettelegging i tråd med prinsippene om universell utforming har stått sentralt i arbeidet med mulighetsstudien.

Mulighetsstudien utgjør en del av kunnskapsgrunnlaget for utarbeidelse av ny reguleringsplan for området.

Iveland kommune – Mulighetsstudie aktivitetsbygg Birketveit

Hensikten med mulighetsstudien var å utarbeide et konsept for et nybygg i tilknytning til idrettshallen på Birketveit der en kan samle flere ulike funksjoner som kino, kafe, lokaler for voksenopplæring m.m. I tillegg til selve bygget, har det vært lagt stor vekt på gode uteoppholdsarealer, samt å knytte bygget sammen med kommunesenteret. Det er lagt vekt på hensynet til universell utforming og det er i den forbindelse vist en «sansesti» langs bekken. Trollvegg Arkitektstudio AS har vært engasjert som konsulent for arbeidet med mulighetsstudien.

Det var i utgangspunktet tenkt å gå videre med detaljprosjektering av aktivitetsbygget, men kommunen besluttet i budsjettbehandlingen for 2026, å prioritere ombygging av idrettshallen i første omgang.

Kvinesdal kommune – Mulighetsstudie Liknes torg

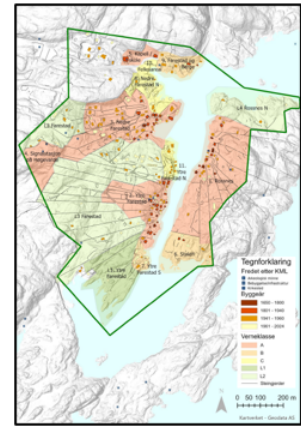

Mulighetsstudien er gjennomført av LINK Arkitektur. Hensikten med mulighetsstudien var å danne grunnlag for videre planlegging av torget. Det er lagt stor vekt at torget skal være bygdas nye storstue – og da tilrettelagt for alle. Det var i prosessen lagt til rette for stor grad av medvirkning, blant annet i form av et åpent møte med

innbyggerne, samt dialog med ulike brukergrupper herunder næringsdrivende i området. Mulighetsstudien tar høyde for bygging av et nytt Vitensenter i området.

Det pågår nå detaljprosjektering og det nye torget skal etter planen åpnes 2027.

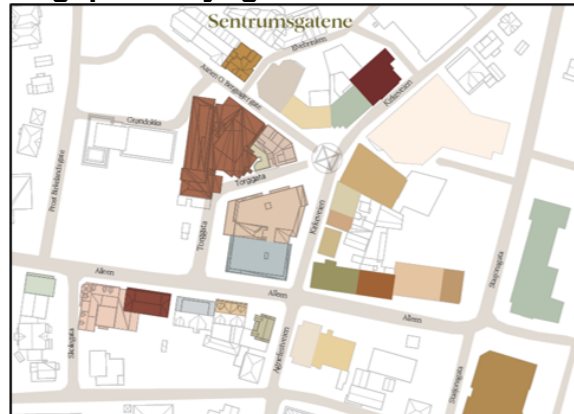
Lindesnes kommune – Kulturmiljøanalyse Farestad

Kulturmiljøanalysen, som er utarbeidet av LINK Arkitektur, tar for seg Farestadområdet på Skjernøya sydøst for Mandal sentrum. En av målsetningene med arbeidet har vært å kartlegge verneverdi for bebyggelsen og det omkringliggende kulturlandskapet, samt å dele inn kulturmiljøet i ulike «vernesoner». Det har vært sentralt å løfte frem samspillet mellom bebyggelse og landskap. Det har i den forbindelse vært pekt på områder som av landskapshensyn ikke bør bebygges, og områder der det landskapsmessig er mindre problematisk å fortette.

Rapporten er tenkt brukt som støtte og kunnskapsgrunnlag i forbindelse med behandling av regulerings- og byggesaker i området.

Lyngdal kommune – Fargepalett Lyngdal sentrum

Fra rapporten siteres:

«Ideen om å utvikle en egen fargepalett for Lyngdal sentrum har sitt utspring i mulighetsstudien som ble gjennomført våren 2022. I arbeidet, utført av Agde Arkitekter AS, ble det påpekt at sentrum i dag fremstår i ulike sjatteringer av grått – og at økt bruk av farger kan bidra til å gi sentrum et viktig løft. (...) Målet er å skape en

helhetlig og harmonisk fargebruk som både forsterker særpreget til Lyngdal og gjør sentrum til et enda mer attraktivt sted å besøke, handle og oppholde seg i.» KOI Fargestudio AS har vært engasjert som konsulent for arbeidet med fargepaletten.

Fylkeskommunen v/avdeling for kultur utarbeidet i 2025 en miniutstilling av prosjektet som har vært stilt ut på biblioteket i Lyngdal.

Fargepaletten er primært tenkt benyttet som veiledning og inspirasjon når den enkelte gårdeier ønsker å male opp sine bygg.

Tvedestrand kommune – Gamle rådhuset og Forvaltergården

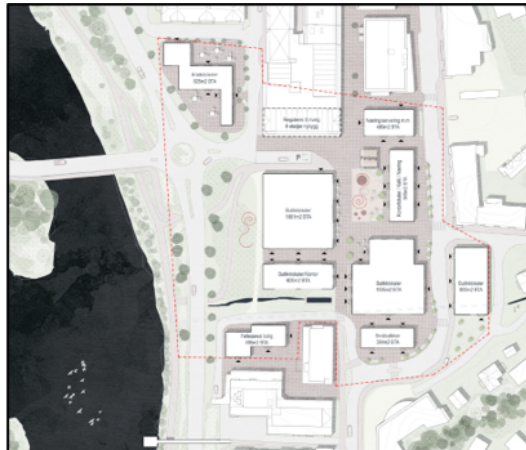

Prosjektet omhandler bruksmuligheter for to verneverdige kommunale bygg i Tvedestrand sentrum – det gamle rådhuset og Forvaltergården.

Det har vært vurdert å bruke rådhuset blant annet til kommunestyrets møter. Det er utarbeidet flere delrapporter for rådhuset, herunder akustisk forprosjekt samt en egen rapport fra NIKU der det er gitt råd om innvendig fargevalg.

Det har tilsvarende vært vurdert ulike bruksområder for Forvaltergården der en har landet på at dagens bruk som museum, enkel servering og «krambod» er mest realistisk. Det har vært lagt stor vekt på å undersøke hvordan bygget og uteområdet så langt mulig kan tilrettelegges for alle. En har i den forbindelse sett på diverse tiltak i hagen for å bedre forhold og tilkomst for rullestolbrukere, samt personer med nedsatt synsevne.

Vennesla kommune – Mulighetsstudie sentrum sør

Seil Arkitekter har vært engasjert for å gjennomføre mulighetsstudien. Vennesla kommunes identitet som den «*Grønne Urbane Bygda*» har ligget som et fundament for arbeidet. Det har vært arbeidet med to hovedalternativer – ett der dagens herredshus er bevart og ett alternativ der herredshuset rives og erstattes med ny bebyggelse. Konsulentens anbefaling er å rive herredshuset.

Mulighetsstudien vil inngå som et innspill til det videre arbeidet med reguleringsplan for Sentrum sør.

Vedlegg

Bykle - Bykle fjellbygd
Froland - Osedalen sørøst
Tvedestrand - Rådhus og Forvaltergården
Kvinesdal - Liknes Torg
Lyngdal - Fargepalett sentrum
Vennesla - Sentrum Sør - Mulighetsstudie
Vennesla - Sentrum Sør - Analyser
Lindesnes - Farestad og Rossnes
Iveland - Aktivitetsbygg
Arendal - Krøgenes